

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра міжнародної
економіки

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Робоча програма освітнього компоненту (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Міжнародна економіка</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>5 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 годин)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/Schedules/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат економічних наук, доцент Корогодова Олена Олександрівна, korohodova.olena@lil.kpi.ua Практичні: кандидат економічних наук, доцент Корогодова Олена Олександрівна, korohodova.olena@lil.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>Google Workspace for Education Fundamentals https://campus.kpi.ua/</i>

Програма освітнього компонента

1. Опис освітнього компоненту, його мета, предмет вивчення та результати навчання

Міжнародна торгівля є провідною формою зовнішньоекономічної діяльності, основою для розвитку міжнародного бізнесу. Основні проблеми, які відображені в рамках освітнього компонента, концентруються навколо теорій міжнародної торгівлі, що мають тривалу історію; дослідження сучасного стану міжнародної торгівлі, закономірностей і тенденцій зовнішньоторговельної та міжнародної торговельної політики, організації зовнішньоторговельних операцій, торгівлі послугами, електронної комерції, питань інтелектуальної власності, менеджменту торгових підприємств.

Предметом освітнього компонента є вивчення сукупності економічних відносин в сфері міжнародного обміну товарами і послугами.

Метою дисципліни є формування у студентів розуміння закономірностей, логіки і механізмів здійснення міжнародної торгівлі, отримання знань і практичних навичок щодо застосування різних форм організації і методів міжнародного обміну товарами і послугами, укладення міжнародних комерційних контрактів, страхування торгових угод, а також пошук інноваційних та перспективних підходів до організації міжнародної торгової діяльності.

Основні завдання освітнього компонента. Після засвоєння освітнього компонента студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗНАННЯ економічних закономірностей формування напрямів та форм міжнародної торгівлі; а також потреб господарських суб'єктів України у стосунках з іншими суб'єктами країн світу.

Крім того, знати **особливості**:

- теорії міжнародної торгівлі, загальні економічні закономірності формування напрямів та форм міжнародної торгівлі;
- організації і регулювання міжнародної торгівлі, практики наднаціонального регулювання міжнародних торговельних відносин;
- розвитку різноманітних форм і методів міжнародної торгівлі;
- застосування сучасних інформаційних технологій при здійсненні міжнародних торгових операцій, у тому числі - організації документообігу, проведенні оплати та інших господарських і комерційних операцій;
- використання методів та прийомів дослідження економічних та соціальних процесів, адекватних встановленим потребам дослідження;
- формулювання професійних задач в сфері економіки та розв'язання їх, обираючи належні напрями і відповідні методи, беручи до уваги наявні ресурси;
- розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем;
- ідентифікації та попередження ризиків при здійсненні міжнародних торгових операцій;
- впливу міжнародної торгівлі на розвиток національних економік країн світу, інтереси та потреби господарських суб'єктів України у стосунках з іншими суб'єктами країн світу, фактори інтеграційних економічних світових процесів;
- питання міжнародної сертифікації товарів та послуг;
- питання документообігу фізичного та електронного при реалізації міжнародних торговельних угод;
- перебігу зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

УМІННЯ. Аналізувати стан та тенденції розвитку міжнародних ринків товарів, послуг, інвестицій, робочої сили, а також мотивацію та напрями сучасних інтеграційних процесів на світових галузевих ринках; Ідентифікувати ризики у міжнародних торгових операціях, аналізувати та управляти ними; доречно використовувати сучасні види міжнародної торгівлі; організовувати функціональне забезпечення зовнішньоторговельної угоди: платіжні відносини, транспортне обслуговування, митні формальності, отримання необхідних ліцензій, сертифікатів, а також:

- володіти основними категоріями та поняттями;
- застосовувати найбільш ефективні методи міжнародної торгівлі;
- обирати організовані товарні ринки (біржи, аукціони, виставки, ярмарки, тендери) при проведенні міжнародної торгівлі);
- аналізувати стан та тенденції розвитку міжнародних ринків товарів, послуг, інвестицій, робочої сили, а також мотивацію та напрями сучасних інтеграційних процесів на світових галузевих ринках;
- доречно використовувати міжнародні торгові терміни ІНКОТЕРМС;
- організовувати функціональне забезпечення зовнішньоторговельної угоди: платіжні відносини, транспортне обслуговування, митні формальності, отримання необхідних ліцензій, сертифікатів;
- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;
- розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;
- оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді;
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;
- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;
- приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень;
- застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами;
- визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;

- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики;
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Навчальна дисципліна **передбачає** ґрунтовне вивчення теоретичних та прикладних аспектів організації та функціонування міжнародних торговельних процесів. Суттєве значення надається аналізу сучасних тенденцій та форм міжнародної торгівлі у сферах виробництва та послуг.

Метою освітнього компонента **є формування у студентів компетентностей:**

→ загальних:

ЗК 3 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 5 Здатність працювати в команді.

ЗК 7 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

→ фахових:

СК 5 Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК 8 Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК 10 Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

→ а також програмних результатів навчання:

ПРН 5 Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 6 Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН 11 Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 12 Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 13 Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 15 Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань управління інтелектуальним капіталом, а також інструментарієм, методикою розроблення стратегій управління інтелектуальною власністю підприємства.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами фахового блоку.

Пререквізити: Навчальна дисципліна **ПО 6** «Міжнародна торгівля» базується на знаннях, набутих студентами під час вивчення дисциплін ПО 1 Соціальна відповідальність, ПО 2 Управління інтелектуальним капіталом, ПО 4 Глобальна економіка, ПО 5 Стратегії розвитку міжнародних організацій.

Постреквізити. Навчальна дисципліна **ПО 6** «Міжнародна торгівля» забезпечує фундамент для подальшого вивчення освітнього компоненту ПО 7 "Курсова робота з дисципліни "Міжнародна торгівля".

3. Зміст освітнього компонента

Тема 1. Історія виникнення та розвитку міжнародної торгівлі

Тема 2. Організація міжнародної торгівлі

Тема 3. Організація міжнародної торгівлі послугами

Тема 4. Міжнародні торгові операції та ризики пов'язані з ними

Тема 5. Міжнародні організації з питань торгівлі та торгові палати

Тема 6. Стандартні документи та системи. Документарні продажі

Тема 7. Характеристика експортно-імпортних операцій. Огляд документів

Тема 8. Стандартні торгові терміни. Інкотермс

Тема 9. Страхування вантажів у міжнародній торгівлі

Тема 10. Міжнародне перевезення товарів морем

Тема 11. Міжнародне автоперевезення товарів

Тема 12. Міжнародне авіаперевезення товарів

Тема 13. Електронна комерція у міжнародній торгівлі

Тема 14. Практичні аспекти застосування електронної комерції в міжнародній торгівлі

Тема 15. Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі

Тема 16. Менеджмент торговельних підприємств

Тема 17. Юридичний супровід міжнародного бізнесу

Тема 18. Міжнародний комерційний арбітраж

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Міжнародна торгівля: курсова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Моїсеєнко Т. Є. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,78 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 31 с. – Назва з екрана. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/25054>
2. Міжнародна торгівля: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Моїсеєнко Т. Є. – Електронні текстові дані (1 файл: 5,14 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 279 с. – Назва з екрана. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/25311>
3. Міжнародна торгівля. Навчально-методичний комплекс з дисципліни [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра заочної форми навчання за освітньою програмою «Управління у сфері оборонно-промислового комплексу» спеціальності 073 «Менеджмент»; за освітньою програмою «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Т. Є. Моїсеєнко, О. О. Корогодова. – Електронні текстові дані (1 файл: 974 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 103 с. – Назва з екрана. Доступ <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47881>
4. Дзюбановська, Наталія Володимирівна. Прагматизм оцінювання міжнародної торгівлі країн: методи і моделі : монографія / Н.В. Дзюбановська ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 297 с.
Замовити в Бібліотеці КПІ:
https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000612045&local_base=KPI01

Додаткова література (монографії, статті, документи, електронні ресурси):

5. Моїсеєнко Т. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності підприємств : монографія / Т.Є. Моїсеєнко, С. В. Войтко. – К. : Вид-во Альфа Реклама, 2014. – 160 с.
6. Іщенко, Ігор Васильович. Технології сучасних міжнародних відносин : колективна монографія / Іщенко І.В., Висоцький О.Ю., Головка І.К., Грачевська Т.О. [та 7 інших] ; за загальною редакцією І.В. Іщенка ; Міністерство освіти і науки України, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Кафедра міжнародних відносин. – Дніпро : Акцент ПП, 2021. – 291 с.
Замовити в Бібліотеці КПІ:
https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000638766&local_base=KPI01
7. Міжнародна торгівля : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ю.Г. Козак, Спорек, Е. Молендовського, С.Н. Лебедева [та 8 інших] ; за

ред. Ю.Г. Козака, Т. Споренка, Е. Молендовського ; Міністерство освіти і науки України, Одеський національний економічний університет, Економічний університет у Катовщах, Економічний університет у Кракові. – Київ ;Катовіце ;Краков : Центр учбової літератури, 2020. – 272 с.

Замовити в Бібліотеці КПІ:

https://opac.kpi.ua/F/?func=direct&doc_number=000614563&local_base=KPI01

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Освітній компонент охоплює 36 годин лекцій та 36 годин практичних занять, модульну контрольну роботу (МКР). Запланованими видами навчальних занять є лекції, практичні заняття, ділові ігри, виконання індивідуальних завдань у вигляді підготовки доповіді на практичні заняття.

Таблиця 1

Зміст занять та методи навчання

№	Тема заняття	К-сть год.	Тип і зміст заняття (питання до розгляду)	Методи навчання
1	Історія виникнення та розвитку міжнародної торгівлі	2	Лекція. Розвиток міжнародної торгівлі і бізнесу. Географія міжнародної торгівлі України	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Ознайомлення студентів із системою роботи, особливостями комунікації, рейтинговою системою оцінювання. Огляд навчальної літератури основної та додаткових ресурсів пошуку інформації	навчальний диспут; діалог за проблематикою
2	Організація міжнародної торгівлі	2	Лекція. Причини організації МТ. Теорії МТ. Форми організації МТ	показ презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Практичне застосування індексів транснаціоналізації. Розгляд практичного кейсу за темою	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів; вирішення задач
3	Організація міжнародної торгівлі послугами	2	Лекція. Роль послуг у глобальній економіці. Класифікація послуг. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Методи організації МТ послугами	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Методи організації МТ послугами. Прямий та непрямий метод МТ послугами	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів; вирішення задач

4	Міжнародні торгові операції та ризики пов'язані з ними	2	Лекція. Основні ризики, що супроводжують міжнародні торговельні операції та шляхи їх попередження і вирішення	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Розгляд ситуацій з настання основних ризиків, що супроводжують міжнародні торгові операції	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
5	Міжнародні організації з питань торгівлі та торгові палати	2	Лекція. Основні міжнародні організації з питань торгівлі та торгові палати, характеристика їх діяльності та приклади впливу на міжнародну торгівлю	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Багатостороння рамочна основа для світової торгівлі: Світова організація торгівлі. Торгові палати. Дослідження питань у вирішенні яких ці організації допомагають бізнесу	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
6	Стандартні документи та системи. Документарні продажі	2	Лекція. Документарні операції та особливості їх застосування. Перелік документів, що супроводжують міжнародну торговельну діяльність. Шахрайство у торгових угодах	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Огляд типових документів, ознайомлення із їх стандартним виглядом та наповненням. Обґрунтування доцільності та необхідності застосування. Ситуації з шахрайства у торгових угодах та заходи щодо їх попередження	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
7	Характеристика експортно-імпорتنих операцій. Огляд документів	2	Лекція. Документарні продажі. Модель контракту МТП. Важливі положення Віденської конвенції. Механізм здійснення міжнародної торгової угоди на основі типових документів	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Написання МКР (Частина 1)	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
8	Стандартні торгові терміни. Інкотермс	2	Лекція. Історія ІНКОТЕРМС. Призначення. Механізм перегляду. Питання МТ за межами ІНКОТЕРМС	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Застосування ІНКОТЕРМС у договорах МТ. Застосування	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів

			ІНКОТЕРМС для внутрішніх перевезень	
9	Страховання вантажів міжнародній торгівлі у	2	Лекція. Класифікація міжнародного страхування. Основні сфери страхування вантажів	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Вибір страхового покриття при здійсненні міжнародної торгової угоди	метод ретроспекції; діалог за проблематикою; розгляд кейсів
10	Міжнародне перевезення товарів морем	2	Лекція. Характеристика морського транспорту. Огляд найбільших портів світу. Напрямки міжнародного морського транспортування. Типи суден для товарного перевезення.	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Огляд і характеристика документів, що супроводжують міжнародні торгівлі морські перевезення	метод ретроспекції; діалог за проблематикою; розгляд кейсів
11	Міжнародне автоперевезення товарів	2	Лекція. Особливості міжнародних автомобільних перевезень. Регіональні відмінності. Експедиторські послуги	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Огляд і характеристика документів, що супроводжують міжнародні торгівлі автоперевезення	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
12	Міжнародне авіаперевезення товарів	2	Лекція. Особливості авіа перевезень. Експедитори або консолідатори вантажів.	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Огляд і характеристика документів, що супроводжують міжнародні торгівлі авіаперевезення	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
13	Електронна комерція міжнародній торгівлі у	2	Лекція. Етапи розвитку. Види електронної комерції та її призначення. ІНКОТЕРМС для електронної комерції. Правові норми і регулювання. Митні класифікації для глобальної міжнародної торгівлі.	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Написання МКР (Частина 2)	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
14	Практичні аспекти застосування електронної комерції міжнародній торгівлі в	2	Лекція. Способи розрахунків. Електронний підпис у комерційних документах. Захист даних	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Платіжні уподобання споживачів різних країн світу	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів

15	Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі	2	Лекція. Інтелектуальна власність в міжнародному бізнесі. Охорона товарних знаків. Охорона патентів. Охорона авторських прав. Комерційна таємниця. Доменні імена. Контрафакт	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Розгляд кейсів щодо порушення інтелектуальної власності у міжнародних торгових операціях	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою; розгляд кейсів
16	Менеджмент торговельних підприємств	2	Лекція. Розвиток торгового менеджменту. Історії успіху. Успішні підходи до управління торговими підприємствами. Процесний підхід до управління	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Проблеми розвитку міжнародного бізнесу в Україні	метод ретроспекції; діалог за проблематикою; розгляд кейсів
17	Юридичний супровід міжнародного бізнесу	2	Лекція. Роль міжнародного супроводу (приклад: поставки з Китаю). Юридичний супровід міжнародних угод	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Вибір юриста для міжнародного супроводу	метод ретроспекції; діалог за проблематикою; розгляд кейсів
18	Міжнародний комерційний арбітраж	2	Лекція. Роль міжнародної торгової палати в супроводі міжнародного бізнесу. Сутність міжнародного судового розгляду. Міжнародний комерційний арбітраж	показ слайдів, презентацій, діалог за проблематикою
		2	Практичне заняття. Обговорення підсумків семестру. РСО студентів за результатами їх роботи	метод ретроспекції (пригадування); діалог за проблематикою

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента передбачає підготовку до лекцій та практичних занять, що включає: огляд інформаційного поля за темою заняття, підготовку до обговорення проаналізованої інформації в аудиторії; виконання завдань, які надаються викладачем на практичних заняттях та лекціях; розв'язок задач. Часовий розподіл самостійної роботи студентів наведено у таблиці 2:

Таблиця 2.

Самостійна робота студентів

№ з/п	Назви тем і питань, що виносяться на самостійне опрацювання	Кількість годин на СРС
-------	---	------------------------

1	Тема 1. Історія виникнення та розвитку міжнародної торгівлі.	1.8
2	Тема 2. Організація міжнародної торгівлі.	1.8
3	Тема 3. Організація міжнародної торгівлі послугами.	1.8
4	Тема 4. Міжнародні торгові операції та ризики пов'язані з ними.	1.8
5	Тема 5. Міжнародні організації з питань торгівлі та торгові палати.	1.8
6	Тема 6. Стандартні документи та системи. Документарні продажі.	1.8
7	Тема 7. Характеристика експортно-імпортних операцій. Огляд документів	1.8
8	Тема 8. Стандартні торгові терміни. Інкотермс 2010.	2.6
9	Тема 9. Страхування вантажів у міжнародній торгівлі	1.8
10	Тема 10. Міжнародне перевезення товарів морем	1.8
11	Тема 11. Міжнародне автоперевезення товарів	1.8
12	Тема 12. Міжнародне авіаперевезення товарів	1.8
13	Тема 13. Електронна комерція у міжнародній торгівлі.	1.8
14	Тема 14. Практичні аспекти застосування електронної комерції в міжнародній торгівлі.	1.8
15	Тема 15. Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі.	1.8
16	Тема 16. Менеджмент торговельних підприємств	1.8
17	Тема 17. Юридичний супровід міжнародного бізнесу.	1.8
18	Тема 18. Міжнародний комерційний арбітраж.	2.6
19	Модульна контрольна робота	2
20	Екзамен	30
Всього годин		66

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методика вивчення освітнього компонента ґрунтується на поєднанні послідовності вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу програми на практичних заняттях, виконання індивідуального завдання у вигляді розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи, а також самостійної роботи студентів з використанням основного і додаткового матеріалу з інформаційних джерел.

Набуття студентами **теоретичних економічних знань і практичних умінь** здійснюється відповідно до передбачених навчальними планами форм організації навчання. При вивченні матеріалу освітнього компонента **увага акцентується** як на теоретичних аспектах логіки прийняття економічних рішень на рівні окремих економічних акторів, так і на прикладному значенні економічних закономірностей, визначених законодавчими і нормативними актами правил поведінки суб'єктів міжнародних економічних відносин, досліджуються транснаціональні компанії у цілому та всі їхні підрозділи у взаємозв'язку та взаємозалежності.

Проведення лекцій забезпечує формування знань студента у процесі викладення теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Лекція повинна організовувати творчу думку студентів, активізувати їхні роздуми над проблемами й допомагати студентам обирати правильну тактику в вирішенні тих чи інших виробничо-комерційних ситуацій. На лекціях студенти повинні вчитися усвідомлювати основні поняття та закони економіки, самостійно виділяти і засвоювати головні чинники проблемних економічних ситуацій в міжнародній торгівлі..

Для опанування лекційного матеріалу викладач надсилає студентам опорний конспект лекцій, силабус та інші матеріали. Студентам рекомендується передивлятися файли заздалегідь, опановувати надісланий матеріал для з'ясування окремих питань на лекції в інтерактивному режимі. Список рекомендованої літератури та матеріал для самостійної роботи студентів підготовлені в розрізі тем освітнього компонента.

У ході практичних занять здійснюється закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних умінь у процесі розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій, проведення партнерських дискусій, ділових ігор, презентацій, навчальних проектів, які моделюють майбутню професійну діяльність фахівців в умовах ринку. Проведення занять передбачає формування у студентів власної думки, обґрунтовано доведеної під час дискусії, а також розгляд та аналіз статистичних даних, причинно-наслідкових взаємозв'язків. При вивченні освітнього компонента на практичних заняттях студенти виконують типові розрахунково-аналітичні задачі та опрацьовують матеріал лекційних занять.

Самостійна робота студентів в ході навчання дисципліни «Міжнародна торгівля» проводиться за такими формами:

- опрацювання лекційного матеріалу та поглиблення розглянутих проблем на практичних заняттях;
- підготовка до модульної контрольної роботи;
- підготовка до екзамену.

Оцінка успішності студентів з дисципліни «Міжнародна торгівля» формується згідно рейтингової системи за 100-бальною шкалою з урахуванням різних видів робіт: вирішення задач і опитування на практичних заняттях, модульна контрольна робота.

Відвідування занять. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання

семестрового індивідуального завдання - домашньої контрольної роботи. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи оцінювання. Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (хвороба, що підтверджується довідкою від лікаря, мобільність тощо) заняття шляхом самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання. Студент може підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>

Академічна доброчесність. Будь-які прояви академічної недоброчесності не толеруються. Наслідки таких проявів визначаються рішенням засідання кафедри та регламентуються відповідно до «Тимчасового положення про систему запобігання академічному плагіату в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше за посиланням: https://osvita.kpi.ua/files/downloads/Pologen_pro_plagiat.pdf

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Інклюзивне навчання. Засвоєння знань та умінь в ході вивчення дисципліни може бути доступним для більшості осіб з особливими освітніми потребами та здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання у КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/inclusive-education-regulation>

Навчання іноземною мовою. У ході виконання завдань студентам може бути рекомендовано звернутися до англомовних джерел.

Призначення заохочувальних та штрафних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали. Заохочувальні бали можуть бути передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни. Штрафні бали не передбачаються. Розподіл заохочувальних балів наведено у табл. 1.

Таблиця 3.

Розподіл заохочувальних балів

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал

Участь (з публікацією тез) у науково-практичній конференції	5 балів
Публікація статті у фаховому виданні (за тематикою освітнього компонента) або участь у конкурсі наукових робіт / олімпіаді (за тематикою освітнього компонента)	10 балів

Підготування до практичних занять та контрольних заходів здійснюється під час самостійної роботи студентів з можливістю консультування з викладачем за допомогою електронного листування (електронна пошта, месенджери). Спілкування з викладачем проводиться під час лекційних та практичних занять, через електронний кампус, електронну пошту, сервіс хмарних технологій Google Drive у середовищі Google Workspace for Education Fundamentals, а також через Telegram.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання результатів поточного, календарного та семестрового контролю здійснюється згідно з рейтинговою системою оцінювання результатів навчання студентів з освітнього компонента, яка містить критерії оцінювання, що формуються з урахуванням вимог Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Вхідний контроль проводиться на початку викладання освітнього компонента з метою визначення готовності студентів до її засвоєння. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу тощо.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру з метою забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і студентами у процесі навчання та для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки студентів на кожному етапі вивчення освітнього компонента. Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» Електронного кампуса. Результати поточного контролю використовуються як викладачем - для коригування методів і засобів навчання, так і студентом - для планування самостійної роботи. Засоби поточного контролю: експрес-опитування, оцінювання участі студентів у роботі на практичних заняттях, оцінювання доповідей, дискусій, презентацій, а також оцінювання модульної (МКР) та розрахункової (РР) контрольної роботи.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Календарний контроль проводиться з освітнього компонента, як правило, на 7-8 та 14-15 тижнях кожного семестру навчання студентів, і реалізується шляхом визначення рівня відповідності поточних досягнень (рейтингу) студента встановленим і визначеним в PCO критеріям. Умовою отримання позитивної

оцінки з календарного контролю з освітнього компонента є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю. Результати календарного контролю заносяться екзаменатором у модуль «Календарний контроль» Електронного кампуса. Незадовільний результат двох календарних контролів з освітнього компонента не може бути підставою для недопущення студента до семестрового контролю з цього освітнього компонента, якщо студент до початку семестрового контролю виконав усі умови допуску, які передбачені РСО.

Семестровий контроль проводиться для встановлення рівня досягнення студентами програмних результатів навчання з освітнього компонента. Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Підсумкове оцінювання роботи студентів здійснюється для діагностики у них рівня набутих знань й умінь та сформованості необхідних компетентностей на основі розроблених пакетів контрольних завдань. Перед екзаменом обов'язково, відповідно до розкладу, проводиться консультація, на якій викладач має довести до відома студентів правила проведення екзамену і перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час екзамену, нагадати критерії оцінювання, повідомити студентам їх стартові рейтинги за результатами роботи в семестрі, оголосити недопущених до екзамену (за наявності) і відповісти на запитання.

Опис РСО результатів навчання студентів з освітнього компонента

«Міжнародна торгівля»

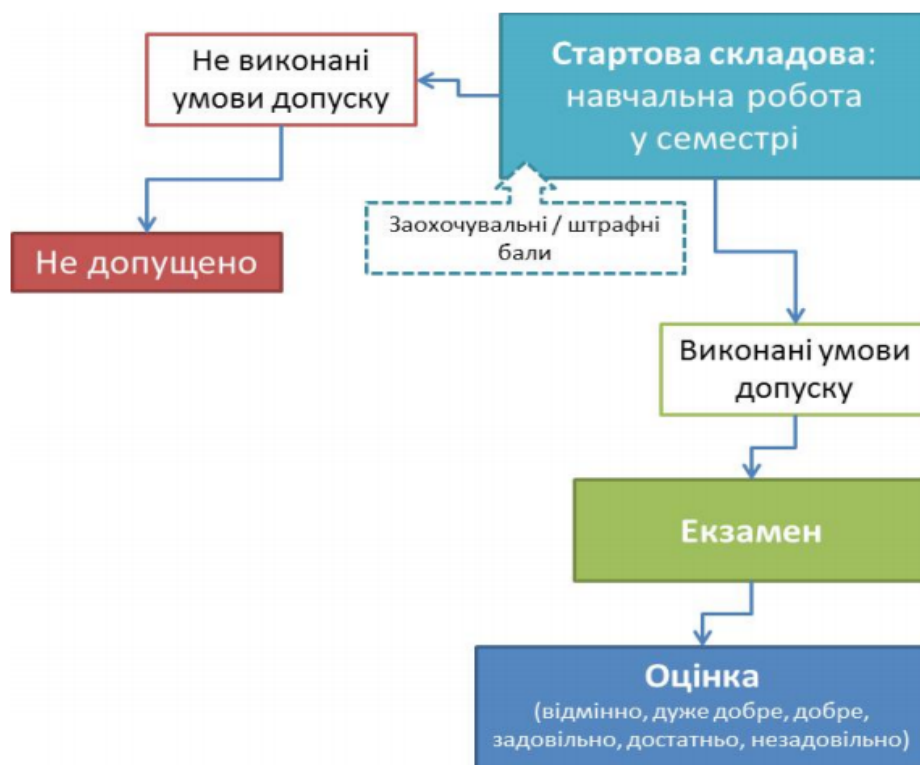
Оцінювання результатів навчання студентів проводиться на основі **рейтингової системи**. В основу рейтингової системи оцінювання результатів навчання студентів з освітнього компонента покладено поопераційний контроль за визначеними критеріями і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну та практичну діяльність студентів у процесі навчання.

Метою рейтингової системи оцінювання є забезпечення якості підготовки фахівців шляхом:

- підвищення мотивації студентів до активного, свідомого навчання, систематичної самостійної роботи протягом семестру та відповідальності за результати навчальної діяльності;
- встановлення постійного зворотного зв'язку з кожним студентом та своєчасне коригування його навчальної діяльності;
- забезпечення змагальності та здорової конкуренції у навчанні;
- підвищення об'єктивності оцінювання результатів навчання студентів;
- зменшення психологічних, емоційних і фізичних перенавантажень у період екзаменаційних сесій.

При викладанні освітнього компонента «Міжнародна торгівля» застосовується **PCO другого типу**, що містить дві складових: стартової – оцінювання навчальної діяльності студента впродовж семестру (проходження або виконання певних видів робіт, передбачених заходами поточного контролю) та підсумкової – оцінювання результатів навчальної діяльності студента під час проведення семестрового контролю (оцінювання результатів проходження або виконання певних видів робіт).

Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням до оцінок за університетською шкалою. Для кожного контрольного заходу з урахуванням важливості, трудомісткості та обсягу певної навчально-пізнавальної діяльності студента розроблено критерії оцінювання в системі «якість результатів навчання – рейтингові бали» з визначенням певних рівнів засвоєння навчального матеріалу та сформованості вмінь. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу (запитання, завдання) має бути не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу (запитання, завдання), а негативний результат оцінюється у 0 балів. Якщо студент не проходив або не з'явився на контрольний захід, його результат оцінюється у 0 балів.

Рис. 1 Схема PCO другого типу

*) ПОЛОЖЕННЯ про систему оцінювання результатів навчання

в КПІ ім. Ігоря Сікорського, додаток Б, детальніше

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_systema_ociniuvannia.pdf

Табл. 4

Контрольні заходи оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Разом
1.	Робота на практичних заняттях	42	3	14	42*
2.	Модульна контрольна робота	18	9	2	18**
3.	Екзаменаційна робота	40%	40	1	40****
	Разом				100

*42 бали охоплюють роботу на практичних заняттях. Ваговий бал: 3. Максимальна кількість балів на практичних заняттях: $3 \times 16 = 42$ бали.

Робота на заняттях оцінюється за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь / розв'язок задачі (не менше 90% потрібної інформації), а також активна участь у дискусіях: 3 б.;
- «добре» – достатньо повна відповідь / розв'язок задачі (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями, а також певна участь у дискусіях: 2 б.;
- «незадовільно» – відповідь / розв'язок задачі не відповідає вимогам: 0 б.

** 18 балів охоплюють виконання модульної контрольної роботи. Ваговий бал – 18 балів за 1 модульну контрольну роботу протягом семестру. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу, що поділяється на 2 частини, дорівнює $9 \times 2 = 18$ балів.

Критерії оцінювання кожної з частин МКР:

- «відмінно» – правильне вирішення всіх завдань з використанням багатоваріантних підходів, вірні відповіді на тестові завдання: 9 б.;
- «добре» – деякі арифметичні неточності в розрахунках; вірно розв'язана більша частина задач; 10-20% тестових завдань не виконано, або обрано невірні варіанти: 8-7 б.;
- «задовільно» – вірно розв'язана менша частина задач, є арифметичні неточності у розрахунках, 30-40% тестових завдань не виконано, або обрано невірні варіанти: 6 б.;
- невиконання МКР: 0 б.

Умови позитивної поточної атестації. За результатами значення поточного рейтингу студента з освітнього компонента здійснюється атестація студентів двічі на семестр. В результаті навчання на першу атестацію студент повинен мати не менше 10 балів, на другу атестацію – не менше 30 балів.

Максимальна сума балів стартової складової дорівнює 60 балів. Умовою допуску до екзамену є зарахування МКР і стартовий рейтинг не менше 40 балів.

На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу. Кожне завдання містить два теоретичних запитання (завдання), одне тестове завдання і одне практичне завдання (задачу). Кожне запитання (завдання) оцінюється у 10 балів за такими критеріями:

1. «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 9-10 балів;
2. «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 7-8 балів;
3. «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 5-6 балів;
4. «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

Сума стартових балів та балів за екзаменаційну контрольну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею 5:

Табл. 5

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	Не допущений
Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки	Усунений

*) Джерело: Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше - https://kpi.ua/document_control

Здійснюючи семестровий контроль, **викладач повинен** у разі письмової форми контролю оголошувати оцінки та проставляти їх до відомості та в залікову книжку здобувача не пізніше наступного дня після контрольного заходу.

Здійснюючи семестровий контроль, **викладач має право**:

- 1) не дозволити сторонній особі (яка не має дозволу ректора, проректора, директора інституту/декана факультету або завідувача кафедри) бути присутньою на контрольному заході;
- 2) ставити додаткові запитання у межах силабусу - робочої програми освітнього компонента "Міжнародна торгівля" для більш об'єктивної оцінки рівня підготовки студента;
- 3) усунути студента від складання екзамену, якщо було виявлено факт порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки.

У разі **усунення** студента з заходу семестрового контролю, викладач у відомості робить запис «усунений», і подає службову на ім'я декана з викладенням причин усунення. Відмова студента виконувати завдання семестрового контролю оцінюється як незадовільна відповідь.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються наступними методами та технологіями:

- 1) методи проблемного навчання (проблемний виклад, частково-пошуковий (евристична бесіда) і дослідницький метод);
- 2) особистісно-орієнтовані (розвивальні) технології, засновані на активних формах і методах навчання («мозковий штурм», «аналіз ситуацій» ділові, рольові та імітаційні ігри, дискусія, експрес-конференція, навчальні дебати, круглий стіл, кейс-технологія, проєктна технологія та ін.);
- 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять, зокрема, аналіз мережевого сервісу YouTube щодо наявності та якості навчальних відеоматеріалів фахівців)

Робочу програму освітнього компонента (силабус):

склали:

доцент, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Корогодова Олена
Олександрівна

доцент, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Моїсеєнко Тетяна Євгенівна

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол № 12 від 14.06.2023р.)

Погоджено Методичною радою факультету (протокол № 11 від 30.06.2023р.)

Питання до екзамену з дисципліни "Міжнародна торгівля"

1. Вплив культурних відмінностей на хід міжнародної торгівлі
2. Світова організація торгівлі (СОТ)
3. Характеристика останньої редакції термінів Инкотермс
4. Конвенції ООН з питань міжнародної торгівлі
5. Нормативно-правове середовище здійснення міжнародної торгівлі
6. Нормативно-правове середовище здійснення електронної торгівлі
7. Документарні акредитиви та УСП
8. Електронний додаток до УСП
9. Сутність факторингу
10. Сутність форфейтингу
11. Міжнародна експансія бізнесу
12. Франшизи та франчайзингові структури
13. Митне очищення товарів в Україні
14. Договори чартеру. Чартер-партії
15. Морський фрахт
16. Контейнерні перевезення
17. Авіаперевезення
18. Автомобільні та залізничні перевезення
19. Страхування вантажів
20. Митна класифікація для електронної торгівлі
21. Мадридська система для міжнародної реєстрації товарних знаків
22. Процедура реєстрації товарних знаків в Україні
23. Штрих-код та його зміст у міжнародній торгівлі
24. Паризька конвенція з охорони промислової власності (1883)
25. Договори про патентну кооперацію (Patent Cooperation Treaty)
26. Охорона авторського права
27. Комерційна таємниця
28. Охорона промислових зразків
29. Інтелектуальна власність в глобальній мережі Інтернет
30. Єдина політика вирішення спорів у зв'язку з доменним ім'ям (Uniform Domain-Name Dispute-Resolution Policy, "UDRP")